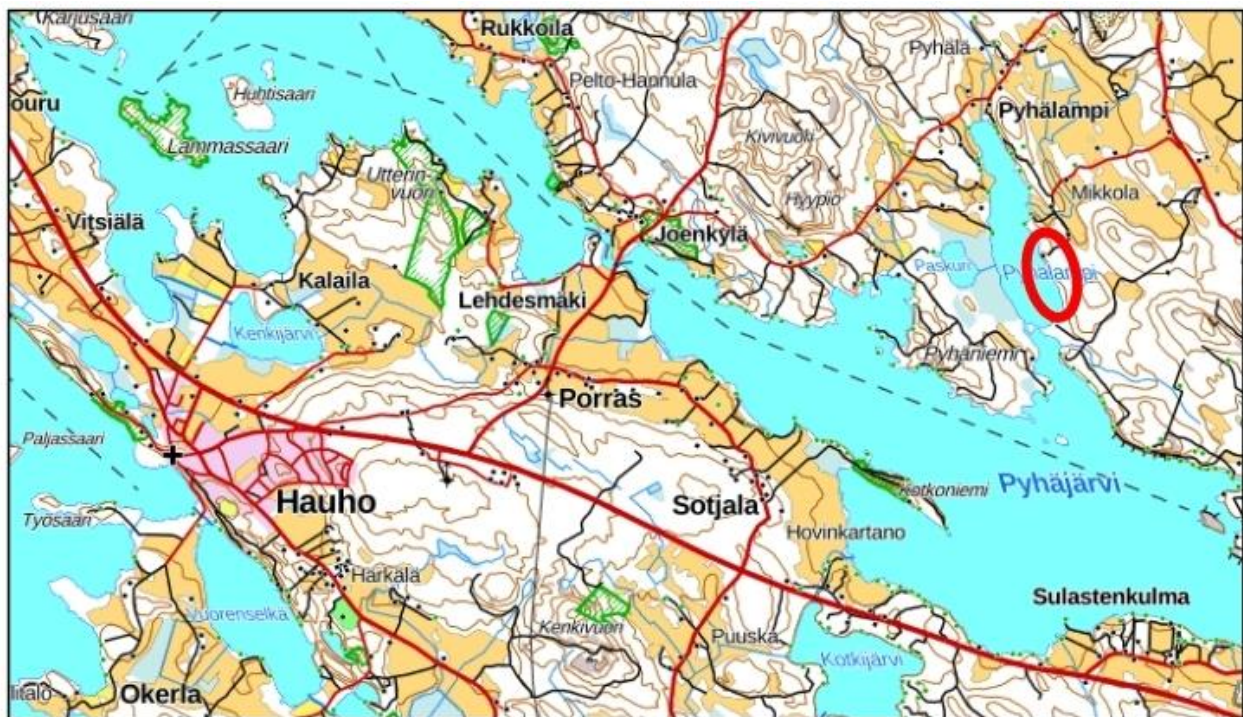

Kiinteistö 109-467-7-20

Hämeenlinna, Hauho, Pyhälampi

2025

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti kartalla. Selvitysalue punaisella ympyröitynä.

Luontoselvitys M. Ranta

Hautaantie 291

38120 Sastamala

p. 050-5651584

rantamaaria1@gmail.com

Sisällysluettelo

1	Taustaa ja alueen yleiskuvaus	2
2	Selvityskohteen arvottamisessa käytettävät perusteet	3
3	Alueen kasvillisuustyypit	5
3.1	Kuivahko kangasmetsä	5
3.2	Tuore kangasmetsä	6
3.3	Lehtomainen kangasmetsä	7
3.4	Metsitetyt pellot	7
3.5	Rantalehto	9
3.6	Rantaluhta ja ruovikko	9
4	Johtopäätökset ja suositukset	11
5	Käytetyt lähteet	13

Liitteet

1. Karttaliite. Kasvillisuuskuviot
2. Karttaliite. Erityiskohteet

1 Taustaa ja alueen yleiskuvaus

Selvityksen kohteena oleva alue sijaitsee Hämeenlinnassa Hauholla, noin 8,5 kilometriä Hauhon kirkonkylältä koilliseen. Alueelle on tekeillä Hauhon pohjoisosan rantayleiskaavan muutos, joka kohdistuu osaan selvityksen kohteena olevaa Perkalahden tilaa 109-467-7-20. Kohde on Pyhälampen itärannalla ja kooltaan noin 19 hehtaaria. Rantaviivaa Pyhälampeen on noin 930 metriä.

Tämän selvityksen tarkoituksena oli tuottaa taustatietoa luontoarvoista eli selvittää, onko alueella luonnonsuojelulain, metsälain, vesilain tai EU:n luontodirektiivin mukaisia tärkeitä elinympäristöjä, tai suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, jotka tulisi huomioida alueen maankäyttöä suunniteltaessa, sekä antaa suosituksia mahdollisista tarkemmista tarvittavista lajikohtaisista erillisselvityksistä tämän käynnin havaintojen perusteella.

Pyhälampi on Kokemäenjoen vesistöalueeseen ja Längelmäveden ja Hauhon valuma-alueeseen kuuluva pienehkö järvi, kooltaan noin 65,5 hehtaaria. Se on 2,1 kilometriä pitkä ja 500 metriä leveä leveimmältä kohdaltaan ja laskee etelässä Tuulasojan kautta Hauhon Pyhäjärveen.

Selvitysalueen luonnonympäristö on vahvasti kulttuurivaikutteista; metsitettyjä vanhoja peltoja ja laidunmaita, tilan rakennukset pihapiireineen sekä talousmetsäkäytössä olevaa metsää. Alueen itäeteläosassa on tehty hiljattain laajoja päätehakkuita. Alueen luonnontilaisimmat kohteet rajoittuvat rantaviivan tuntumaan alueen pohjoisimmassa osassa. Alue on tilakeskusta ja sinne johtavaa tietä lukuun ottamatta rakentamatonta.

Alueelle tehtiin maastokäynti 16.9.2025. Maastokäynnillä selvitettiin alueen pääkasvillisuustyypit sekä mahdollinen tarve lisäselvityksille seuraavalle maastokaudelle, erityisesti liito-oravien, viitasammakoiden ja lepakoiden osalta.

Maastokäynnin ja raportin tekijänä oli Luontoselvitys M. Ranta/Maaria Ranta ja työn tilaajana alueen maanomistaja Jari Metsälä. Selvityksen sisällöstä keskusteltiin etukäteen myös Ympäristönsuunnittelu Oy:n maanmittausinsinööri Arto Remeksen kanssa, joka edustaa kaavanlaatijaa.

Alueelta ei ole tiedossa aiempia luonto- tai lajiselvityksiä eikä mainintoja Suomen Lajitietokeskuksen rekistereissä. Lähin havainto liito-oravasta on noin 1,5 kilometrin etäisyydellä koilliseen ja on vuodelta 2023.

Kuva 2. Ote ilmakuvakartasta. Selvitysalue rajattuna vihreällä.

2 Selvityskohteen arvottamisessa käytettävät perusteet

Selvitysalueen luontoarvojen ja erityistä huomiota vaativien alueiden/kohteiden luokittelussa on käytetty ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018” -julkaisun ja Ympäristöministeriön linjauksen mukaisesti uutta luontoselvityksissä suositeltavaa LuTU-arviointia ja arvottamista oheisella asteikolla ja perusteilla.

Näiden arvoluokkien **ulkopuolelle jää kaikki niin sanottu tavanomainen luonto, kuten tavanomaiset talousmetsäkäytössä olevat metsät ja ojitetut suoalueet ja muuttumat.**

Arvoluokka 1: Aina huomioitavat kohteet. Luokan kriteerinä on lainsäädännön antama turva kohteelle.

- Luonnonsuojelualueet
- Natura 2000-alueet
- Suojeluun varatut alueet
- LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät
- LSL:n tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- Vesilain suojellut luontotyypit
- Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat
- Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat
- LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat
- Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat
- LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut
- Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit
- LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit

Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

- Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet
- Ekologisen verkoston kannalta erittäin arvokkaat kohteet
- Luontotyyppi- ja lajesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet
- Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät
- Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät
- Lintudirektiivin liitteen I lajeilla ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet
- LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat, merkittävät esiintymispaikat
- Lepakoille tärkeät saalistusalueet

Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

- Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet
- Luontotyyppi- ja lajesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet
- Paikallisesti arvokkaat luontokohteet
- Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet
- Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat

Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

- Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
- Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät
- Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät
- Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienipiirteisiä luonnonarvoja
- Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

3 Alueen kasvillisuustyypit

Kasvillisuustyypien numerointi vastaa liitteenä 1. olevan kartan numerointia.

3.1 Kuivahko kangasmetsä

Alueen korkein kohta sijaitsee alueen itäisimmässä kulmassa, noin 115 metriä merenpinnasta, ja siellä on pienialaisesti kuivahkoa puolukkatyyppin kangasmetsää. Puusto on hiljattain hakattu koko mäen osalta siemenpuuksi jätettyjä mäntyjä lukuun ottamatta. Aluskasvillisuudessa on valtalajina puolukka, kanerva, mustikka, kevätpiippo, metsätähti ja kultapiisku.

Kuva 3. Alueen korkeimmalta kohdalta avautuu päätehakkuiden avaamana näkymä Pyhälammelle.

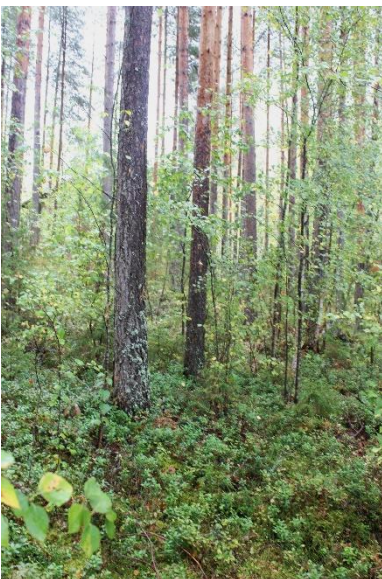
3.2 Tuore kangasmetsä

Eteläisimmät osat alueesta kuuluvat tuoreen mustikkatyyppin kangasmetsän kasvillisuustyyppiin. Suurin osa tästä alueesta on päätehakattu jokin aika sitten ja kasvaa matalaa vesaikkoa ja vadelmaa. Valtalajina kenttäkerroksessa on sananjalka, metsälauha, mustikka, metsäkastikka ja maitohorsma.

Talouskeskuksen pohjoispuolella on samaa kasvillisuustyyppiä mutta puuston muodostaa varttunut mänty ja kenttäkerroksessa valtalajina on mustikka.

Kuva 4. Tyypillistä maisemaa alueen eteläosasta. Laajat hakkuut ja siemenpuuksi jätettyjä mäntyjä.

Kuva 5. Tuoreen kankaan männikköä talouskeskuksen läheisyydestä, rannan tuntumasta.

3.3 Lehtomainen kangasmetsä

Taloukeskuksen eteläpuolella on lehtomaista käenkaali-mustikkatyyppin kangasmetsää. Lähellä tilakeskusta on tehty harvennusta, muuten metsä on varttunutta sekametsää, paikoitellen hyvin tiheäkasvuista, monilajista ja rehevää. Aluskasvillisuudessa on mm. mustikkaa, käenkaalia, metsäimarretta, sormisaraa, sinivuokkoa, metsämitikkaa, oravanmarjaa, metsäkurjenpolvea ja nuokkuhelmikkää.

Kuva 6. Lehtomaisen kangasmetsän tiheäkasvuista sekametsää.

3.4 Metsitetyt pellot

Alueen metsistä huomattava osa on yhden puulajin istutusmetsiä, joita on perustettu vanhoille pelloille, osa näistä on erittäin tiheitä kasvuolosuhteiltaan (kuusikot) jolloin aluskasvillisuus on lähes olematonta. Osa taas on valoisaa ja harvennettua koivikkoa, joka on aluskasvillisuudeltaan rehevää: valkovuokkoa, vuohenputkea, kevätpiippoa, ahomansikkaa, rönsyleinikkiä, karhunputkea, vuohen- ja koiranputkea, voikukkaa, huopaohdaketta ja leskenlehteä.

Kuva 6. Istutuskoivikkoa talouskeskuksen itäpuolella.

Kuva 7. Tiheää istutuskuusikkoa vanhalla pellolla alueen pohjoisosasta.

3.5 Rantalehto

Alueen pohjoisimmassa osassa on kapea kaistale lehtokasvillisuutta istutetun metsän ja rannan välisellä rantatöyräällä ja sen ympäristössä. Tuomea kasvaa tiheänä pensaikkona ja puustossa terva- ja harmaaleppää. Aluskasvillisuudessa sinivuokkoa, metsäkurjenpolvea, karhunputkea, lil-lukkaa, metsäalvejuurta, kieloa ja punaherukkaa. Alueelta löytyi myös kaksi kappaletta lehtoneidonvaippaa (*Epipactis helleborine*), joka on luonnonsuojelulaissa rauhoitettu kasvilaji ja jonka hävittäminen ja vahingoittaminen on kiellettyä. Kasvi kukkii heinä-elokuussa ja kukkavarret olivat havaittavissa helposti vielä syyskuussakin.

Kuva 8. Tiheää tuomipensaikkaa rannan lehtokasvillisuuden alueella.

3.6 Rantaluhta ja ruovikkoalue

Edellä kuvatun pienialaisen rantalehdon yhteydessä on rantaluhta, jossa kasvaa viiltosaraa, järvi-ruokoa, kurjenmiekkää, terttualpia, kurjenjalkaa, viitakastikkaa, punakoisoa ja rantakukkaa. Avoresirajassa myös kapealehtistä ja leveälehtistä osmankäämiä ja järvikaislaa. Pensaana kasvaa pajuja.

Selvitysalueen rannat ovat pääosin melko kivisiä ja karuja, mutta alueen eteläisimmässä osassa rantaviivaa on leveämpää ruovikkoaluetta. Muilta osin rantaa kiertää lähinnä vain kapea viiltosarakasvusto kivisen rantaviivan lomassa.

Kuva 9. Rantaluhtaa. Tiheä ja soistunut sarakasvusto vaihtuu vesirajassa järviruokovyöhykkeeseen.

Kuva 10. Alueen rannat ovat pääosin kivisiä ja kivien lomassa kasvaa viiltosaraa kapeana nauhana.

4 Johtopäätökset ja suositukset

Alueelta ei löytynyt LuTU-arvoluokituksen 1-3 mukaisia lainsäädännöllä maankäytön suunnittelussa suoraan turvattuja, aina huomioon otettavia, erityisen tärkeitä tai monimuotoisuutta turvaavia kohteita. Rantalehto ja siihen kiinteästi liittyvä rantaluhta on luokiteltu LuTU-luokkaan 4 kuuluvaksi luonnon monimuotoisuutta tukevaksi kohteeksi (liitekartta 2). Perusteena alueella esiintyvä alueellisesti rauhoitettu kasvilaji lehtoneidonvaippa sekä Metsälain arvokkaan elinympäristön kriteerit täyttävät pienialaiset arvokkaat luontokohteet (rehevä lehtolaikku ja pajuluhta).

Muut alueen metsäympäristöt ovat kaikki luonteeltaan talousmetsäkäytössä olevaa ns. tavanomaista luontoa, joka jää tämän arvoluokituksen ulkopuolelle. Rauhoitettujen ja luonnonsuojeluasetuksessa erityisesti suojeltavien lajien kasvupaikat kuuluvat arvoluokkaan 1 sen jälkeen, jos ympäristöviranomaisen on tehnyt kasvupaikasta rajauspäätöksen ja ilmoittanut siitä maanomistajalle. Rauhoitettuja kasvilajeja on mahdollista siirtää tietyissä tapauksissa ympäristöviranomaisen luvalla muualle/hakea poikkeuslupaa rauhoitussäännöstä poikkeamiselle.

Kuva 11. Kukintansa jo päättänyt lehtoneidonvaippa. Kasviyksilöiden koordinaatit on ilmoitettu www.laji.fi tietokantaan.

Alueella ei ole liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Alueen varttunut lehtomainen sekametsä on hyvin tiheää kasvuolosuhteitaan ja muilta osin alueen metsät ovat yksilajisia nuoria metsiä, mäntymetsiä tai laajoja hakkuualueita, jotka eivät tarjoa liito-oravalle pesintään soveltuvia ympäristöjä.

Alueella ei ole perinnebiotooppeja, sellaisia vesistöjä tai pienvesiä tai lepakoille erityisen suotuisia elinympäristöjä tai saalistusalueita, jotka mielestäni vaatisivat erillisiä ja tarkempia lajikohtaisia jatkoselvityksiä näiden osalta. Lepakoille sopivin mahdollinen elinympäristö keskittyy talouskeskukseen olemassa oleviin vanhoihin talousrakennuksiin ja kaavamuutos ei kohdistu niihin.

Viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä löytyy alueen rantaviivan äärimmäisistä päistä (liitekartta 2) ja samat alueet ovat myös sudenkorennoille soveltuvia elinympäristöjä. Mikäli näille kohdille kohdistetaan rakentamista ainakin viitasammakoiden osalta, suositellaan kartoituskäyntiä kutsuaikaan huhti-toukokuun vaihteen tietämissä. Koska rannat ovat muutoin karuja nämä alueet ovat myös vesilinnuston kannalta merkittävimmät.

Haitallisten ja hävitettävien vieraslajien listalla olevia lajeja ei alueelta havaittu maastotöiden yhteydessä. Vieraslajilaisissa (1709/2015) maanomistajalla velvoite olla päästämättä ko. lajeja ympäristöön sekä lajien hävittämisvelvollisuus, kohtuullisin toimenpitein, mikäli sellaisia alueella esiintyisi.

Kuva 12. Rantaluhtaa ja ruovikkoa rantaviivan pohjoisimmasta osasta.

KÄYTETYT LÄHTEET

Avoin metsä- ja luontotieto. www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/luontotietoaineistot/erityisen-tarkeat-elinymparistot

Kansallisen vieraslajiluettelo. www.vieraslajit.fi

Kontula, T. & Raunio, A. 2018: *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018: Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet*. Suomen ympäristö 5/2018

Kontula, T. & Raunio, A. 2018: *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018: Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset*. Suomen ympäristö 5/2018

Luonnonsuojelulaki 9/2023 ja asetus 1066/2023. www.finlex.fi

Maanmittauslaitos. www.kansalaisenkarttapaikka.fi

Suomen lajitietokeskus. www.laji.fi

Vanhat kartat. www.vanhatkartat.fi

KASVILLISUUSKUVIOT

LIITEKARTTA 1

Pyhälampi, Hauho, 109-467-7-20

ERITYISKOHTEET

Pyhälampi, Hauho, 109-467-7-20

LIITEKARTTA 2

